

ШИФР: «Проектний офіс»

**Всеукраїнський конкурс наукових робіт зі спеціальності
«Професійна освіта »**

**КОНКУРСНА НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА
на тему:**

**ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ОСВІТНІХ, ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК ПІД
ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ОСВІТНІХ, ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	5
1.1. Поняття проєктно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук.....	5
1.2. Складники моделі формування проєктно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук під час дистанційного навчання.....	7
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬН ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ОСВІТНІХ, ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	11
2.1 Організація експериментальної роботи	11
2.2 Аналіз та результати експериментальної роботи	16
ВИСНОВКИ.....	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	27

ВСТУП

Актуальність роботи. У контексті глобальних екологічних викликів, таких як зміна клімату, виснаження природних ресурсів та погіршення стану довкілля, зростає потреба у фахівцях, здатних інтегрувати принципи сталого розвитку в управлінську діяльність освітніх закладів. Особливої ваги набуває формування у майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук здатності до екологічно орієнтованого проектування, що передбачає вміння розробляти, реалізовувати та оцінювати освітні ініціативи з урахуванням екологічних пріоритетів. Додатковим чинником актуалізації зазначеної проблеми є стрімке поширення дистанційного навчання, яке стало невід'ємною складовою сучасної освітньої системи. Дистанційне середовище відкриває нові можливості для інтеграції екологічної складової в освітній процес через використання інноваційних цифрових інструментів, міждисциплінарних підходів і проектно-орієнтованого навчання.

Незважаючи на наявність наукових досліджень, присвячених окремим аспектам професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук (О. Васюк, М. Голєва, М. Гриньова, Н. Іванова, І. Солошич, Т. Yarpynets, A. Kelemesh, R. Petrash та ін.), проблема цілісного формування проектно-екологічної компетентності в умовах дистанційного навчання залишається недостатньо розробленою. Отже, актуальність дослідження визначається потребою вдосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук відповідно до викликів сучасності, забезпечення готовності до екологічно відповідального управління, ефективної діяльності в умовах цифровізованого освітнього середовища.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування, розробка й експериментальна перевірка результативності моделі формування проектно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук під час дистанційного навчання.

Для досягнення поставленої мети вирішувалися наступні **завдання**:

1. З'ясувати суть поняття «проектно-екологічна компетентність майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук» та її компонентів.

2. Визначити складники моделі формування проектно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук під час дистанційного навчання.

3. Експериментально перевірити ефективність моделі формування проєктно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук під час дистанційного навчання.

Об'єкт дослідження: процес професійної підготовки майбутніх фахівців У галузі освітніх, педагогічних наук у ЗВО.

Предмет дослідження: модель формування проєктно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук під час дистанційного навчання.

Методи дослідження: комплекс методів теоретичного та емпіричного дослідження. *Теоретичні:* аналіз педагогічної, методичної літератури, дисертаційних праць з проблеми дослідження з метою з'ясування сучасного стану та перспектив досліджуваної проблеми; *Емпіричні:* аналіз результатів навчання магістрантів відповідно до проблеми дослідження, анкетування, тестування.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що в роботі *уперше* розроблено та експериментально перевірено модель формування проєктно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук під час дистанційного навчання: цільовий, змістовий, організаційний та діагностичний блоки, котра базується на проєктному та проблемно-технологічному підходах. *Уточнено* поняття «проєктно-екологічна компетентність майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук», її структурні компоненти. *Удосконалено* дидактичний супровід практичної підготовки магістрантів шляхом введення онлайн-курсу «Технології освітнього проєктування» як такого, що забезпечує інформальну освіту. *Подальшого розвитку і конкретизації* набули основні напрями формування структурних компонентів проєктно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук під час практичної підготовки.

Практичне значення дослідження. Розроблені навчально-методичні матеріали онлайн-курсу «Технології освітнього проєктування» можуть бути застосовані викладачами для підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук в на будь-якій платформі для дистанційного навчання.

Ключові слова: проєкт, освітній проєкт, проєктно-екологічна компетентність, фахівець у галузі освітніх, педагогічних наук, професійна підготовка, дистанційне навчання, онлайн-курс, модель, педагогічний експеримент.

РОЗДІЛ 1. ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ОСВІТНІХ, ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

1.1. Поняття проєктно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук

Питанням з'ясування сутності та вивчення специфіки проєктної компетентності присвячено праці багатьох учених, серед яких О. Васюк, М. Голева [1], Н. Іванова [3], Т. Коломоєць, В. Колпаков, С. Франковська [6], К. Петровська, О. Гуренко, Н. Захарова, Н. Мацейко, А. Попова, А. Тургенєва [8], А. Т. Yaprynets, A. Kelemesh [12], та ін.

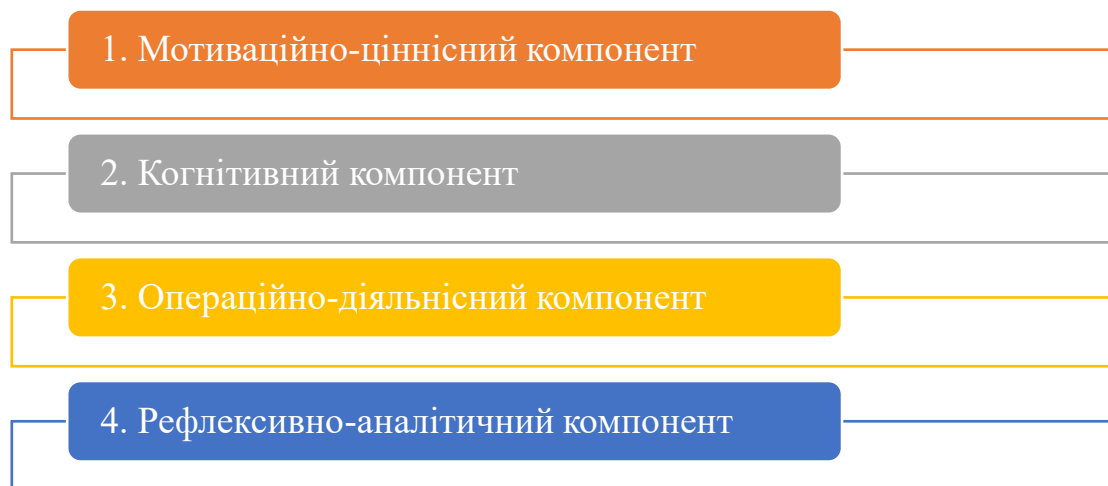
Проєктна компетентність проявляється в оволодінні відповідними знаннями, уміннями і навичками (вирішення задачі на основі висунення й обґрунтування гіпотези, постановки мети, планування діяльності, збору й аналізу інформації, проведення експерименту, презентації отриманих результатів), обґрунтованому виборі проєктних рішень, застосуванні знань та вмінь у конкретній діяльності [3, 6, 8, 12].

Проєктну компетентність О. Васюк та М. Голева [1] визначають як складне інтегративне поняття, з управлінською, емоційно-особистісною, творчою складовими. Проєктна компетентність полягає в здатності розробляти і реалізовувати проєкти.

У нашому дослідженні *проєктно-екологічна компетентність майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук* – це інтегральна здатність особистості ініціювати, планувати, реалізовувати та оцінювати освітні екоорієнтовані проєкти різного масштабу, спираючись на управлінські, педагогічні, аналітичні та комунікативні навички. Вона відображає готовність майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук діяти цілеспрямовано в умовах змін, застосовувати

інновації й забезпечувати ефективне функціонування закладу через проектну діяльність [10].

Ця компетентність формується в процесі професійної підготовки та практичного досвіду, й охоплює такі чотири основні компоненти: *мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний та рефлексивно-аналітичний* компонент (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Структура проектно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук

1. Мотиваційно-ціннісний компонент відображає ставлення майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук до проектно-екологічної діяльності, внутрішню мотивацію до впровадження змін, готовність працювати задля покращення освітнього процесу через реалізацію проектів.

Показники прояву:

- орієнтація на розвиток і новаторство;
- усвідомлення суспільної важливості проектно-екологічної діяльності;
- прагнення до професійної самореалізації;
- формування цінностей демократичного управління.

2. Когнітивний компонент містить знання, необхідні для розробки, планування й реалізації проектів у сфері освіти, зокрема щодо методики проектного менеджменту, нормативно-правової бази, фінансової та інформаційної підтримки.

Показники прояву:

- розуміння етапів проектно-екологічної діяльності;
- знання методів аналізу ситуації та оцінювання ризиків;
- орієнтація в законодавчих та управлінських документах;
- навички користування цифровими інструментами для управління проектами.

3. *Операційно-діяльнісний компонент* визначає практичні вміння й навички реалізації проектів: від створення ідеї до її впровадження, контролю та звітності.

Показники прояву:

- здатність формулювати мету та завдання проекту;
- планування ресурсів і термінів;
- робота в команді, делегування повноважень;
- моніторинг, коригування й оцінювання результатів.

4. *Рефлексивно-аналітичний компонент* забезпечує здатність критично оцінювати власну діяльність, робити висновки, узагальнення, а також адаптувати підходи до нових умов.

Показники прояву:

- здатність до самоаналізу й самооцінювання;
- виявлення помилок і способів їх усунення;
- навички ведення проектно-екологічної документації та звітності;
- гнучкість мислення, готовність до змін.

1.2. Складники моделі формування проектно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук під час дистанційного навчання

У сучасних умовах трансформації освітнього середовища, що зумовлена як цифровізацією, так і викликами глобального характеру (зокрема пандемією COVID-19 та війною в Україні), зростає актуальність упровадження проектного підходу у підготовку майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук, зокрема в

дистанційному форматі. *Проектний підхід* у цьому контексті розглядається як педагогічна стратегія, що забезпечує інтеграцію знань, умінь і ціннісних орієнтацій через активну діяльність, спрямовану на вирішення реальних проблем у сфері управління освітою [2, 7].

Проектно-екологічна компетентність майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук формується як комплексна характеристика, що включає мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний та рефлексивно-аналітичний компоненти, які можуть ефективно розвиватися в умовах дистанційного навчання завдяки застосуванню спеціально розроблених цифрових інструментів та освітніх платформ (Moodle, Google Workspace, Zoom, Trello тощо).

Проектний підхід як основа моделі формування компетентності передбачає [4, 9]:

- поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю в межах навчальних проєктів;
- створення віртуального освітнього середовища для міжособистісної взаємодії, командної роботи та мережевої співпраці;
- використання методів проблемно-орієнтованого навчання, кейс-методу, цифрового сторітелінгу та моделювання управлінських ситуацій.

Запропонована модель спирається на принципи:

- інтерактивності (активна участь здобувачів у проєктній діяльності);
- контекстності (наближення до реальних управлінських завдань);
- рефлексивності (аналіз результатів і процесу діяльності);
- персоналізації (урахування індивідуальних освітніх траєкторій).

Таким чином, проєктний підхід у поєднанні з технологіями дистанційного навчання створює сприятливі умови для цілісного формування проєктно-екологічної компетентності майбутніх менеджерів освіти, забезпечуючи не лише професійну підготовку, а й розвиток управлінського мислення, гнучкості та здатності до інноваційної діяльності в освітньому середовищі.

Разом із тим, модель базується на *проблемно-технологічному підході*, який інтегрує проблемне навчання (як метод пізнавальної активності, орієнтований на розв'язання реальних управлінських ситуацій) із системою сучасних цифрових

технологій, що забезпечують реалізацію повного циклу проєктно-екологічної діяльності у дистанційному форматі [11].

Сутність проблемно-технологічного підходу полягає у створенні навчального середовища, в якому студенти не лише засвоюють теоретичні основи проєктного менеджменту, а й залучаються до практичного розв'язання складних, відкритих управлінських проблем, моделюючи сценарії освітньої політики, адміністративних рішень та стратегічного планування на основі цифрових інструментів (Miro, Trello, Zoom, Google Workspace, системи управління курсами тощо).

Ключовими компонентами моделі, реалізованої на основі проблемно-технологічного підходу, є:

- проблемна постановка завдань, що відповідають реаліям освітнього середовища (наприклад, упровадження інклюзії, цифровізація управління, антикризове адміністрування);
- моделювання управлінських рішень у проєктному форматі з використанням хмарних платформ і цифрових симуляцій;
- аналітико-рефлексивна діяльність, спрямована на самостійне оцінювання ефективності рішень і виявлення шляхів їх оптимізації;
- інтеграція індивідуальної та командної роботи, що сприяє розвитку комунікативної, лідерської й організаційної складової проєктно-екологічної компетентності.

Умови дистанційного навчання не лише не обмежують, а й розширюють можливості реалізації проблемно-технологічного підходу завдяки мобільності, доступу до відкритих цифрових ресурсів та широкого спектру інструментів колективної взаємодії. Отже, проблемно-технологічний підхід забезпечує системне, діяльнісно орієнтоване формування проєктно-екологічної компетентності, сприяючи розвитку критичного мислення, інноваційної активності та здатності приймати обґрунтовані управлінські рішення в умовах невизначеності – навичок, необхідних сучасному менеджеріві освіти.

Таким чином, розроблену модель розглядаємо як сукупність дидактичних умов – специфічних взаємопов'язаних факторів (мети, змісту, форм, засобів та методів навчання тощо), необхідних для здійснення системного впливу на особистість

студентів з метою формування усіх компонентів проєктно-екологічної компетентності. Ця модель складається з 4 блоків: *цільовий, змістовий, організаційний та діагностичний* блоки (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Складники моделі формування проєктно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук під час дистанційного навчання

Змодельований процес формування проєктно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук під час дистанційного навчання (цільовий, змістовий, організаційний та діагностичний складники) перевірено за допомогою локального педагогічного експерименту, про що йдеться у другому розділі нашої роботи.

РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬН ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ОСВІТНІХ, ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

2.1. Організація експериментальної роботи

Експериментальна робота проводилась протягом 2024-2024 навчального року у межах Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка здобувачів підготовки магістрів у галузі знань А Освіта спеціальності А1 Освітні науки за освітньо-професійною програмою «Організація освітнього процесу: консалтинг та експертиза» (17 студентів), які розробляли освітні екоорієнтовані проєкти й працювали з дистанційною платформою для вивчення онлайн-курсу «Технології освітнього проєктування». Експеримент передбачав 3 етапи: *підготовчий, констатувальний, формувальний*.

Етапи організації й проведення локального педагогічного експерименту представлено на рисунку 2.1.

Рис. 2.1. Етапи локального педагогічного експерименту

Підготовчий етап передбачав підготовку магістрантів до проведення локального педагогічного експерименту.

Констатувальний етап передбачав здійснення попередньої діагностики серед магістрантів ступеня прояву кожного з компонентів проєктно-екологічної компетентності за трьома рівнями: високим, середнім та низьким.

Формувальний етап передбачав упровадження експериментальної моделі.

Ступінь прояву кожного з компонентів проєктно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук під час дистанційного навчання запропонованого курсу визначалося за трьома рівнями: високим, середнім та низьким (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Рівні сформованості проєктно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук під час дистанційного навчання

Високий	мотиваційно-ціннісний компонент (яскраво виражене прагнення до впровадження інновацій; чітке усвідомлення значущості проєктно-екологічної діяльності для розвитку освітньої галузі; стійка внутрішня мотивація до професійної самореалізації через проєкти; сформовані цінності демократичного, партнерського управління); когнітивний компонент (знання з проєктного менеджменту в освіті; впевнене володіння методами аналізу, оцінювання ризиків, планування; вільна орієнтація в нормативно-правових актах; системне й цілеспрямоване використання цифрових інструментів для управління проєктами); операційно-діяльнісний компонент (самостійне ініціювання та реалізація освітніх проєктів; чітке формулювання мети, завдань, раціональне планування ресурсів; ефективна командна взаємодія, здатність делегувати повноваження; високий рівень контролю за проєктом, здатність до адаптивного коригування); рефлексивно-аналітичний компонент (систематичне самооцінювання результатів; глибокий аналіз помилок та ефективне усунення недоліків; ведення якісної проєктно-екологічної документації; висока адаптивність, здатність оперативно змінювати підходи).
---------	---

Продовження таблиці 2.1

Середній	<p>мотиваційно-ціннісний компонент (загальний позитивний інтерес до проєктно-екологічної діяльності; часткове усвідомлення її важливості; мотивація іноді потребує зовнішньої стимуляції; основи демократичних цінностей присутні, але ще не інтегровані в практику); когнітивний компонент (базові знання про структуру й етапи проєктів; загальне уявлення про методи аналізу та ризик-менеджмент; окремі труднощі в орієнтації у законодавстві; використання цифрових інструментів потребує додаткової підтримки або інструкцій); операційно-діяльнісний компонент (здатність брати участь у проєктній діяльності у ролі виконавця або співорганізатора; формулювання завдань з певною допомогою; наявність базових навичок планування й взаємодії в команді; моніторинг здійснюється нерегулярно або без належного аналізу); рефлексивно-аналітичний компонент (наявна здатність до самоаналізу, однак не завжди системна; визначення помилок часто потребує сторонньої підказки; документація ведеться, але не завжди належним чином; певна гнучкість мислення є, однак адаптація до змін не завжди ефективна)</p>
Низький	<p>мотиваційно-ціннісний компонент (відсутність стійкого інтересу до проєктно-екологічної діяльності; мотивація переважно зовнішня або ситуативна; демократичні цінності слабо виражені або не сформовані); когнітивний компонент (фрагментарні або поверхові знання щодо проєктно-екологічної діяльності; відсутність розуміння ключових понять і процедур; труднощі в орієнтації у нормативно-правовій базі; незнання або неспроможність ефективно користуватись цифровими засобами управління проєктами); операційно-діяльнісний компонент (складність у формулюванні мети й завдань проєкту; невміння планувати ресурси й терміни; пасивна роль у командній роботі; моніторинг та оцінювання результатів відсутні або хаотичні); рефлексивно-аналітичний компонент (відсутність навичок самоспостереження та аналізу результатів; невміння виявити й усунути помилки; документація проєкту або відсутня, або ведеться формально; слабка гнучкість мислення, труднощі з адаптацією до змін).</p>

У процесі реалізації онлайн-курсу «Технології освітнього проектування» було використано дистанційну освітню платформу, яка забезпечила організацію навчального процесу в умовах цифрового освітнього середовища. Застосування платформи дало змогу інтегрувати різні види навчальної діяльності (теорія, воркшопи, форум, тестування, проектну роботу) в єдину структуровану систему.

Освітній контент курсу було представлено у вигляді мультимедійних ресурсів (відеолекцій, презентацій, інтерактивних матеріалів), що сприяло підвищенню рівня засвоєння навчального матеріалу. Для забезпечення зворотного зв'язку та комунікації між учасниками освітнього процесу використовувалися форуми, чати та інструменти синхронної взаємодії.

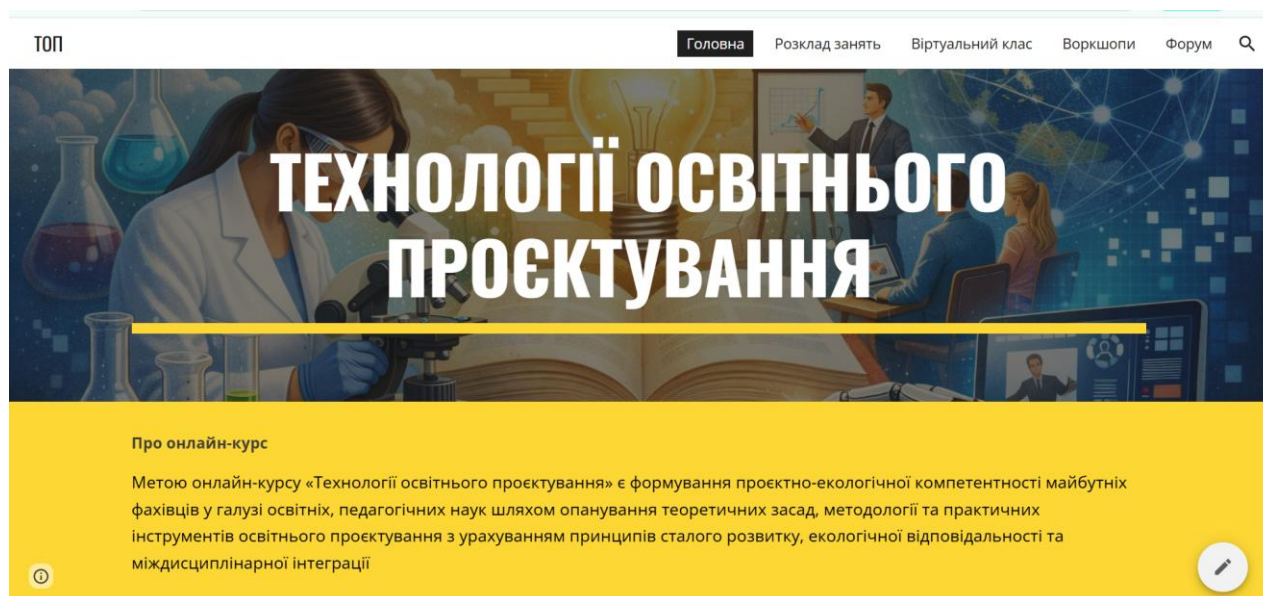

Рис. 2.2. Дистанційна платформа

Дистанційна платформа також забезпечила можливість здійснення поточного та підсумкового контролю знань шляхом виконання тестових завдань, оцінювання проектних робіт і самооцінювання здобувачів освіти. Особлива увага приділялася організації самостійної роботи студентів, що сприяло розвитку їхньої автономності, відповідальності та навичок саморегуляції навчальної діяльності [5].

Таким чином, використання дистанційної платформи стало ефективним інструментом реалізації онлайн-курсу та сприяло формуванню проектно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук.

Метою онлайн-курсу «Технології освітнього проектування» є формування проектно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук шляхом опанування теоретичних засад, методології та практичних інструментів освітнього проектування з урахуванням принципів сталого розвитку, екологічної відповідальності та міждисциплінарної інтеграції.

Для досягнення поставленої мети передбачено розв'язання таких завдань:

- Розкрити сутність понять «освітнє проектування», «проектна діяльність», «проектно-екологічна компетентність» у контексті сучасної педагогічної науки.
- Охарактеризувати методологічні підходи та принципи освітнього проектування (системний, компетентнісний, екологічний, діяльнісний).
- Сформуванню вміння аналізувати освітні потреби та проектувати освітні продукти з урахуванням екологічних і соціальних викликів.
- Розвинути навички розроблення, реалізації та оцінювання освітніх проектів екологічного спрямування.
- Сприяти формуванню екологічного мислення, відповідального ставлення до довкілля та інтеграції принципів сталого розвитку в освітню діяльність.
- Забезпечити оволодіння цифровими інструментами та технологіями, необхідними для ефективного освітнього проектування в онлайн-середовищі.

Реалізовано таку структуру курсу з 5 тем (рис. 2.3).

The screenshot shows a web interface for an online course. At the top, there is a navigation bar with links: 'Головна', 'Розклад занять', 'Віртуальний клас', 'Воркшопи', and 'Форум'. Below this is a yellow banner containing the course's purpose. Underneath is a section titled 'ЩО ВИВЧАЄМО?' (WHAT DO WE STUDY?). This section lists five topics: 'Тема 1. Теоретичні засади освітнього проектування', 'Тема 2. Проектно-екологічна компетентність як складник професійної підготовки', 'Тема 3. Технології та методи освітнього проектування', 'Тема 4. Розроблення та реалізація освітніх проектів екологічного спрямування', and 'Тема 5. Оцінювання та рефлексія результатів освітнього проектування'. At the bottom, there is a yellow button labeled 'Зареєструватися на онлайн-курс' (Register for the online course) and a small circular icon with a pencil.

Рис. 2.3. Зміст курсу

Тема 1. Теоретичні засади освітнього проектування:

- Сутність і структура освітнього проектування.
- Проектна діяльність у системі педагогічної освіти.
- Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх педагогів.

Тема 2. Проектно-екологічна компетентність як складник професійної підготовки:

- Поняття та структура проектно-екологічної компетентності.
- Екологічна освіта та освіта для сталого розвитку.
- Формування екологічного мислення майбутніх фахівців.

Тема 3. Технології та методи освітнього проектування:

- Методи проектного навчання.
- Інструменти планування та моделювання освітніх проектів.
- Цифрові технології в освітньому проектуванні.

Тема 4. Розроблення та реалізація освітніх проектів екологічного спрямування:

- Етапи створення освітнього проекту.
- Інтеграція екологічної тематики в освітні програми.
- Практика розроблення проектів (кейси, приклади).

Тема 5. Оцінювання та рефлексія результатів освітнього проектування:

- Критерії та показники ефективності освітніх проектів.
- Методи оцінювання проектної діяльності.
- Рефлексія, самооцінювання та вдосконалення проектної компетентності.

2.2. Аналіз та результати експериментальної роботи

Реалізація моделі здійснювалася пошукувачами за допомогою наукових керівників. Магістранти пройшли курс «Технології освітнього проектування», на підсумковому занятті презентували свої освітні проекти (екоорієнтовані виховні заходи, майстер-класи, авторські тренінги, волонтерські еко-ініціативи, електронні посібники та дистанційні курси тощо).

Наведемо один із прикладів групового проєкту, який запропоновано учасниками експерименту: «Оптимізація шкільного подвір'я та упорядкування території Карлівської ЗОШ I-III ступенів №1».

АПЛІКАЦІЙНА ФОРМА ПРОЄКТУ

Оптимізація шкільного подвір'я та упорядкування території

Карлівської ЗОШ I-III ступенів №1

План реконструкції подвір'я Карлівської ЗОШ I-III ступенів №1

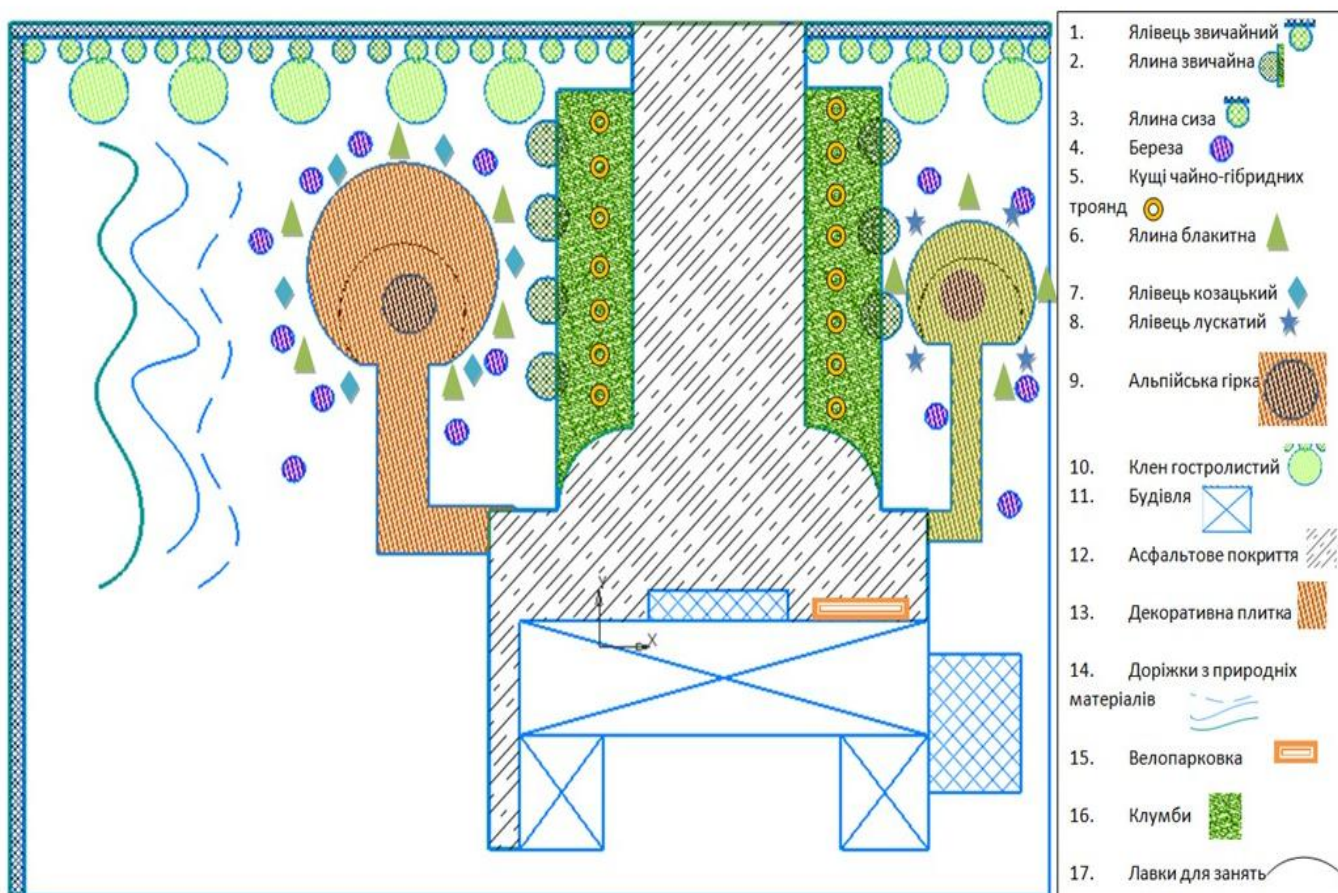

Рис. 2.4. Візуалізація проєкту

1. Назва проєкту «Оптимізація шкільного подвір'я та упорядкування території Карлівської ЗОШ I-III ступенів №1».

2. Короткий опис проєкту.

Карлівська ЗОШ I-III ступенів №1 розташована в центральній частині міста й шкільне подвір'я це - візитівка закладу освіти та обличчя міста.

Працюючи над проєктом, необхідно удосконалити зовнішній вигляд пришкільної території відповідно до сучасних естетичних та екологічних вимог. Забезпечити комфортні, безпечні умови для проведення освітнього процесу на свіжому повітрі, облаштувати зелені зони для масових заходів та відпочинку учнів. Зменшити рівень травматизму, причиною якого є пошкоджене, зношене, аварійне асфальтове покриття. Облаштувати зелену огорожу, яка захистить шкільне подвір'я від вихлопних газів автотранспорту, оскільки школа розміщена біля проїжджої частини міжобласного сполучення.

Основними вимогами облаштування шкільної території навчальних закладів є забезпечення безпеки, комфорту, затишку для всебічного розвитку школярів. Наш проєкт дасть можливість втілити ці вимоги в життя й осучаснити територію школи.

3. Повний опис проєкту.

Благоустрій пришкільної території має не тільки естетичне, а й освітнє значення. На сучасному етапі навчально-виховна система потребує оновлення завдяки урізноманітненню форм роботи в школі. Цю роль беруть на себе уроки серед природи, проведення виховних заходів, ігрові моменти на свіжому повітрі. Такі підходи сприятимуть вихованню любові до природи. Адже наші діти все менше перебувають на відкритому повітрі. Вони віддають перевагу телебаченню, комп'ютерним розвагам, слуханням музики. І саме працюючи над проєктом, ми намагаємось закласти фундамент дбайливого ставлення дітей до довкілля, виховати емоційно-позитивне сприйняття природи.

Основними вимогами облаштування шкільної території закладів освіти є забезпечення комфорту, затишку, безпеки для всебічного розвитку школярів. Наш проєкт дасть можливість втілити все можливе й осучаснити територію школи.

У своєму проєкті ми плануємо створити зелені зони з альпійськими гірками, обмежованими зручними лавками та зеленою ширмою з хвойних рослин, бо вони добрі очисники повітря. Саме ці ділянки слугуватимуть місцем проведення уроків та відпочинку. Прокладення доріжок до зелених зон тротуарною плиткою покращить естетичний вид та упередить від травматизму, а також створення релаксаційних доріжок з природних матеріалів. Центральний вхід на територію школи потребує

якісного покриття, особливо місця, що ведуть до бокових вхідних дверей та з боку центрального входу, де заплановано створення велопарковки.

Карлівська ЗОШ I-III ступенів №1 розташована в центральній частині міста та знаходиться на відстані 30 м. від автомобільної дороги, що є складовою частиною траси Київ-Сімферополь. Безперервний потік машин спричиняє забруднення повітря. Щоб захистити подвір'я від запиленості, загазованості та з метою шумоізоляції плануємо висадити ширму із газостійких та пиловиносливих рослин.

Реалізація проєкту дозволить підвищити безпеку та комфорт учнів у школі, покращить естетичний вид та екологічний стан шкільного подвір'я.

4. Проблема проєкту (передумова, обґрунтування необхідності).

Проблемою шкільної території є зношене та аварійне асфальтове покриття, що може призвести до травматизму учнів, працівників школи та батьків. Близьке розміщення школи біля автошляху обумовлює необхідність облаштування зелених зон та живої огорожі на території школи, де проводяться уроки на свіжому повітрі, виховні та ігрові заходи, відпочинок школярів.

Шкільне подвір'я повинно стати безпечним, затишним місцем спілкування, проведення уроків, урочистих заходів, рухливих ігор і відпочинку.

5. Мета проєкту.

Метою нашого проєкту є оптимізація благоустрою шкільного подвір'я Карлівської ЗОШ №1: необхідно замінити аварійне асфальтове покриття, та прокласти доріжки до зелених зон сучасною тротуарною плиткою; облаштувати зелені зони для навчання та відпочинку, які покращать естетичний та екологічний вигляд подвір'я закладу освіти; відмежування зеленою огорожею із газостійких рослин захистить територію школи від проїжджої частини.

Шляхом озеленення пришкільної території покращити екологічний стан довкілля та підвищити рівень екологічної свідомості громадян, а також залучити учнів, батьків та громадськості до практичної діяльності з розв'язання проблем навколишнього середовища рідного міста.

6. Співорганізатори і партнери проєкту.

Співорганізатори: батьківський та педагогічний колектив.

Партнери: державне підприємство «Новосанжарське лісове господарство», Карлівське лісництво; Карлівська міська рада.

Для реалізації проєкту, запрошено батьків учнів школи, які братимуть участь в облаштуванні квітників, підготовці території для зелених зон та прокладанні екологічних доріжок. Залучивши батьківський, учнівський та вчительський колектив, зможемо поетапно реалізувати проєкт. Взаємодія з працівниками Карлівського лісництва, допоможе отримати кваліфіковані поради при придбанні зелених насаджень. Постійна співпраця з комунальним господарством міста з метою отримання консультацій та допомоги. Заручитися матеріальною підтримкою міськради та облради, щодо реорганізації шкільного подвір'я.

7. Хто є цільовою аудиторією проєкту?

Учителі, які проводять уроки на свіжому повітрі. Учні школи, що беруть участь в активних іграх та виховних заходах на пришкільній території. Діти, які відпочивають на подвір'ї на перервах. Молодші школярі, які перебувають в групі подовженого дня. Випускники, які зможуть використати сучасний ландшафт як фотозони.

8. Очікувані результати проєкту.

Очікувані результати: ліквідація окремих елементів, що негативно впливають на естетичний вигляд подвір'я, оптимізація зелених зон на території школи та встановлення лав для проведення уроків на свіжому повітрі, озеленення з метою шумоізоляції та очищення повітря.

Реалізація проєкту «Оптимізація шкільного подвір'я та упорядкування території Карлівської ЗОШ I-III ступенів №1» дасть можливість:

1. Замінити зношене асфальтне покриття, та прокласти доріжки з сучасної тротуарної плитки.

2. Перепланувати висадку зелених насаджень, адже територія школи потребує додаткового шумо- та пило ізоляційного бар'єра зі сторони проїжджої частини.

3. Створити зелені зони з комфортними умовами для проведення освітнього процесу учнів на свіжому повітрі.

4. Створити релаксаційні доріжки з природних матеріалів.

Реалізація проєкту дозволить підвищити безпеку та комфорт учнів у школі, покращить естетичний вигляд та екологічний стан шкільного подвір'я, виховуватиме в дітей почуття прекрасного, бережне ставлення до природи рідного краю.

9. Масштабування та рекламування проєкту

Поширювати задум, щодо реалізації проєкту в засобах масової інформації, інтернет-ресурсах, соціальних мережах. Виставлено фотозвіти перших етапів роботи: участь школярів у природоохоронних акціях по збереженню зелених насаджень, у конкурсі ескізів дитячих проєктів щодо бачення сучасної території школи.

Інший приклад від учасника експерименту – майстер-клас «Екоорієнтоване мислення в освіті». Мета майстер-класу: формування екоорієнтованого мислення майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук через опанування теоретичних засад і практичних інструментів інтеграції екологічної проблематики в освітній процес.

Завдання майстер-класу:

- розкрити сутність поняття «екоорієнтоване мислення» та його роль у професійній діяльності педагога;
- ознайомити з принципами освіти для сталого розвитку;
- сформувати вміння інтегрувати екологічну тематику в освітній контент;
- розвинути навички аналізу екологічних проблем і пошуку педагогічних шляхів їх вирішення;
- стимулювати готовність до впровадження екоорієнтованих практик у професійній діяльності.

Цільова аудиторія: магістранти, молоді викладачі, педагоги-практики.

Формат проведення: інтерактивний майстер-клас із використанням тренінгових технологій, елементів проєктного навчання та цифрових інструментів.

Структура майстер-класу «Екоорієнтоване мислення в освіті» подана в таблиці 2.2.

Структура майстер-класу «Екоорієнтоване мислення в освіті»

Етап майстер-класу	Зміст діяльності	Методи та форми роботи	Час
1. Організаційно-мотиваційний етап	Привітання, представлення магістранта; вправа «Екологічна асоціація»; визначення очікувань учасників	Бесіда, інтерактивна вправа, мозковий штурм	10–15 хв
2. Теоретичний блок	Висвітлення сутності екоорієнтованого мислення; освіта для сталого розвитку; роль педагога у формуванні екологічної культури	Міні-лекція, дискусія	20 хв
3. Аналітично-дискусійний етап	Аналіз кейсу (екологічна проблема в закладі освіти); визначення шляхів її вирішення; обґрунтування педагогічних підходів	Кейс-метод, групова дискусія	15 хв
4. Практичний (проектувальний) етап	Розроблення міні-проєкту (назва, мета, цільова аудиторія, діяльність, очікуваний результат); презентація результатів	Проєктна діяльність, робота в групах, презентація	30 хв
5. Рефлексивно-оцінювальний етап	Рефлексія («Незакінчене речення»); обговорення; надання зворотного зв'язку	Рефлексивні вправи, обговорення	10–15 хв

Майстер-клас «Екоорієнтоване мислення в освіті», розроблений магістрантом як освітній проєкт, характеризується низкою дидактичних, методичних і змістових

особливостей, що забезпечують його ефективність у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук.

Передусім, однією з ключових особливостей є його компетентнісна спрямованість, що передбачає інтеграцію знань, умінь, ціннісних орієнтацій та досвіду діяльності, необхідних для формування екоорієнтованого мислення. Майстер-клас орієнтований не лише на засвоєння теоретичних положень, а й на розвиток здатності застосовувати їх у практичній педагогічній діяльності.

Важливою характеристикою є інтеграція принципів освіти для сталого розвитку, що проявляється у поєднанні екологічного, соціального та педагогічного аспектів навчання. Зміст майстер-класу спрямований на усвідомлення взаємозв'язків між діяльністю людини та станом довкілля, а також на формування відповідального ставлення до природних ресурсів.

Наступною особливістю є практико-орієнтований характер навчання, що реалізується через використання кейс-методу, проєктної діяльності та групової роботи. Учасники мають можливість не лише аналізувати екологічні проблеми, а й розробляти власні освітні міні-проєкти, що сприяє формуванню проєктно-екологічної компетентності.

Суттєвим аспектом є інтерактивність і суб'єкт-суб'єктна взаємодія, яка забезпечує активне залучення учасників до навчального процесу. Використання дискусій, мозкового штурму та рефлексивних вправ сприяє розвитку критичного мислення, комунікативних навичок і здатності до співпраці. Крім того, майстер-клас відзначається рефлексивною спрямованістю, що передбачає оцінювання власної діяльності, усвідомлення набутих знань і досвіду, а також визначення перспектив їх подальшого застосування у професійній практиці.

Не менш важливою є адаптивність і варіативність змісту, що дозволяє модифікувати завдання відповідно до рівня підготовки учасників, специфіки освітнього середовища та актуальних екологічних викликів.

У таблиці 2.3 наведено результати експериментальної роботи.

Динаміка змін у рівнях сформованості проєктно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук після експерименту

Компонент (зміни у %)	мотиваційно- ціннісний	когнітивний	операційно- діяльнісний	рефлексивно- аналітичний
Низький	-29,41	-23,53	-35,29	-35,29
Середній	11,76	11,76	17,65	11,76
Високий	17,65	11,76	17,65	23,53

Результати проведеного педагогічного експерименту засвідчили позитивну динаміку змін у рівнях сформованості проєктно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук за всіма визначеними компонентами.

Аналіз мотиваційно-ціннісного компонента показав суттєве зменшення частки здобувачів із низьким рівнем на 29,41 %, що свідчить про підвищення зацікавленості у проєктно-екологічній діяльності та формування позитивної мотивації до впровадження екологічних ідей у професійну практику. Водночас спостерігається зростання частки учасників із середнім рівнем на 11,76 % та високим рівнем на 17,65 %, що підтверджує ефективність використаних педагогічних умов у розвитку ціннісних орієнтацій.

У межах когнітивного компонента зафіксовано зниження низького рівня на 23,53 %, що вказує на покращення рівня теоретичних знань щодо освітнього проєктування та екологічної проблематики. Частка здобувачів із середнім і високим рівнями зросла на 11,76 % відповідно, що демонструє розширення знаннєвої бази та усвідомлення міждисциплінарних зв'язків.

Найбільш виражені позитивні зміни спостерігаються в операційно-діяльнісному компоненті: зменшення низького рівня на 35,29 % супроводжується зростанням середнього та високого рівнів на 17,65 % відповідно. Це свідчить про розвиток практичних умінь і навичок розроблення та реалізації екоорієнтованих

освітніх проєктів, а також здатності до застосування набутих знань у практичній діяльності.

Аналогічна тенденція простежується у рефлексивно-аналітичному компоненті, де відбулося зниження низького рівня на 35,29% і суттєве зростання високого рівня на 23,53% (при підвищенні середнього рівня на 11,76%). Це свідчить про формування здатності до самоаналізу, оцінювання результатів власної діяльності та усвідомлення необхідності її вдосконалення.

Таким чином, аналіз отриманих даних слугував підставою до висновку, що відмічається позитивна динаміка – зниження кількості магістрантів, які продемонстрували низький рівень сформованості проєктно-екологічної компетентності за усіма компонентами, позитивне підвищення середнього та високого рівнів, що наочно показано на рис.2.5.

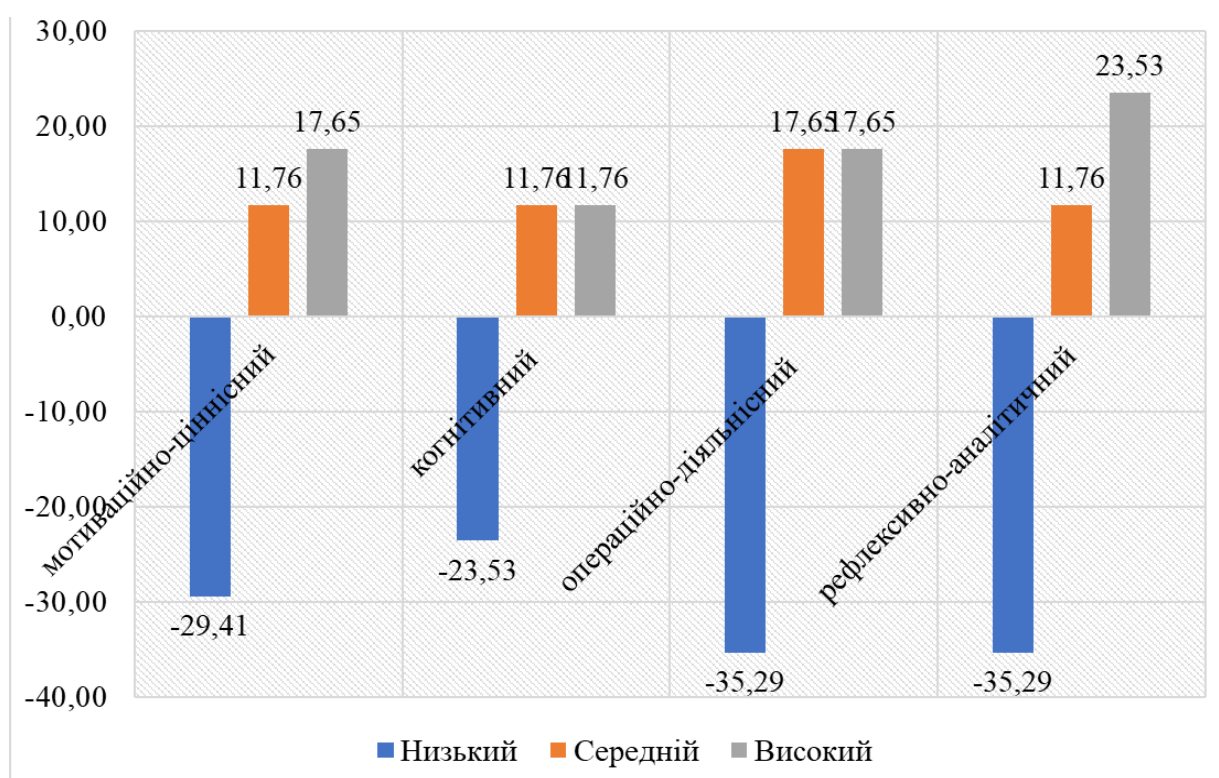

Рис. 2.5. Позитивна динаміка упровадження моделі

Отже, результати формувального етапу педагогічного експерименту доводять результативність моделі, презентованої у нашій науковій роботі.

ВИСНОВКИ

У науково-дослідній роботі вирішувалось актуальне науково-практичне завдання, що полягало у розробці й експериментальній перевірці результативності моделі формування проєктно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук під час дистанційного навчання. Результати проведеного дослідно-експериментального пошуку дають підстави стверджувати, що мету дослідження досягнуто, вирішено адекватні їй завдання. Це дає змогу сформулювати такі висновки:

1. З'ясовано суть поняття «проєктно-екологічна компетентність майбутніх менеджерів освіти»: це інтегральна здатність особистості ініціювати, планувати, реалізовувати та оцінювати освітні екоорієнтовані проєкти різного масштабу, спираючись на управлінські, педагогічні, аналітичні та комунікативні навички. Вона відображає готовність майбутнього керівника закладу освіти діяти цілеспрямовано в умовах змін, застосовувати інновації й забезпечувати ефективне функціонування закладу через проєктну діяльність. Ця компетентність формується в процесі професійної підготовки та практичного досвіду, й охоплює такі чотири основні компоненти: *мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний та рефлексивно-аналітичний.*

2. Визначено складники моделі формування проєктно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук під час дистанційного навчання: цільовий, змістовий, організаційний та діагностичний блоки.

3. Експериментально перевірено ефективність моделі формування проєктно-екологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освітніх, педагогічних наук під час дистанційного навчання, яку підтверджено позитивною динамікою у рівнях її сформованості цифрової компетентності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Васюк, О., Голева, М. Формування проєктної компетентності майбутніх менеджерів за допомогою інтерактивних форм та методів навчання. *Український Педагогічний журнал*. 2021. № 4, С. 165–170. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-4-165-170>.
2. Гриньова М. В. Застосування технології SMART-цілей в управлінні освітніми проєктами. *Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми та перспективи розвитку : матер. V Всеукр. наук.-практ. конф.*, м. Одеса, 19 трав. 2023 р. Одеса, 2023. С. 260–263.
3. Іванова, Н. Педагогічні умови формування проєктної компетентності майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи. *освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2019. № 2(16), С. 67-75. [https://doi.org/10.35387/od.2\(16\).2019.67-75](https://doi.org/10.35387/od.2(16).2019.67-75)
4. Кононец Н. В. Технологія освітнього проєкту: елементи проєктного практикуму: електронний посібник для самостійної роботи та дистанційного навчання здобувачів першого (бакалаврського), другого (магістерського), третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Полтава, ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2025. 68 с.
5. Кириєнко, О. О. Формування інноваційної компетентності педагогів: ретроспективний огляд. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки*. 2022. № 2. 217-225. http://№buв.gov.ua/UJR№/vg№pu_2022_2_27
6. Коломоєць, Т. О., Колпаков, В. К., Франковська, С. А. Компетентності з проєктної (грантової) діяльності як складова компетентнісного підходу підготовки здобувачів вищої освіти – майбутніх правників у ЗВО в Україні: нормативно-правові засади закріплення та освітні практики формування. *Київський часопис права*. 2025. № 2. 41–51. <https://doi.org/10.32782/klj/2025.2.5>
7. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н. В. Проєктний підхід (project-based learning) до викладання дисципліни «Основи лідерства» для магістрантів спеціальності 011 освітні, педагогічні науки в умовах дистанційного

навчання. *Психологія та педагогіка: історія розвитку, сучасний стан та перспективи досліджень: збірник наукових робіт учасників міжнар. наук.-практ. конф.* (18–19 вересня 2020 р., м. Одеса). 2020. Одеса. С. 60-63.

8. Петровська К., Гуренко О., Захарова Н., Мацейко Н., Попова А., Тургенєва А. Формування проектної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери. Соціально-освітні домінанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти : колективна монографія ; за заг. ред. к. пед. н., доц. К. Петровської. Вінниця : ТВОРИ, 2023. Розд. 2. С. 88–109.

9. Shvedchykova I., Soloshych I., Kononets N., Grynova M. Creation of Electronic Educational Resources for Resource-Oriented Training of Electrical Engineering Students. *IEEE Problems of Automated Electrodrive. Theory and Practice (PAEP)*. (21-25 Sept. 2020, Kremenchuk, Ukraine). pp. 1-5.

10. Soloshych I. Shvedchykova I., Gryniov R., Kononets N. and I. Bunetska, «Model of Formation of Ecological Competence of Future Engineers-Electromechanics,» 2021 IEEE International Conference on Modern Electrical and Energy Systems (MEES), Kremenchuk, Ukraine, 2021, pp. 1-5, doi: 10.1109/MEES52427.2021.9598792.

11. Kononets N., Nestulya O., Nestulya S. Dyadic basis of the problem-technological approach to the formation of project and research competence of project managers. *Science and technology: challenges, prospects and innovations. The 6th International scientific and practical conference «Science and technology: challenges, prospects and innovations»* (January 29-31, 2025). CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2025. Pp. 224-231.

12. Yaprynets, T., Kelemesh, A., & Petrash, R. Формування проектно-екологічної компетентності майбутніх викладачів професійної освіти у процесі фахової підготовки. *Українська професійна освіта=Ukrainian Professional Education*. 2022. № 12, С. 121–127. <https://doi.org/10.33989/2519-8254.2022.12.279048>.